

АЛЕКС БОЛДИН
ПАУНА

chitanka.info

Една от най-оригиналните личности която съм виждал през живота си бе Бат' Саво Пауна. При обръщението си към него постепенно свикнах с това „Бат“, подобно на обръщението на по-голямата част от българския народ към настоящия премиер. Просто то само си дойде на езика.

Индивидът за който става дума беше стар, пенсиониран железничар, стар ерген, доста откачен, много жизнен и любвеобилен към жените. Ако се обърне внимание на последния факт, човек би си казал: „Ето още един сексуален маниак!“.

Не-е-е, би било голяма грешка да се прави такова прибързано заключение. Бат' Саво си бе, казано по народному, просто откачен. Дали беше медицински освидетелствуван за това състояние, трудно бе да се каже. Подобни безобидни, психично-проблемни личности медицинските институции по правило пропускаха да картотекират.

Ако се загледаш в една тълпа, в която Пауна случайно бе избрал да се мотае, трудно би го различил. Винаги беше гладко избръснат, с една тънка линия раджкапуровски мустачки над горната устна. Обличаше се спретнато, с най-новите си дрехи, подбрани с вкус от магазин за дрехи втора употреба. Имаше две запомнящи се бенки на лицето, едната над лявата вежда, а другата в долната част на бузата. Погледът му, воднисто — зелен, непрекъснато обхождаше околната среда, блуждаеше неспокойно и безцелно. Беше на възраст около седемдесетте. Живееше сам, под наем, на втория етаж в стара порутена постройка близо до железопътната гарата. Вътре, в единствената обитавана стая, винаги цареше невероятен хаос.

Пауна често ходеше по боклукчийските кофи и събираше каквото му попадне. Влачеше и го и трупаше на куп в средата на стаята. Спеше на някакво легло без крака, полегнало директно на неизмазания пръстен под. Около него винаги имаше дузина котки, непрекъснато прескачащи се една друга и стрелкащи се насам-натам. Всяка от тях си имаше име и йерархия съответстваща на степента на внимание която и отделяше стопанина.

Вътре, в прословутата му квартира, цареше интимен полумрак. Мъждивата, оплюта от мухи лампа светеше денонощно, защото малкото прашно прозорче не позволяваше да влиза дневна светлина. Разнасяше се сладникавата миризма на немито, на евтин бръснарски одеколон и на миши изпражнения.

Бат' Саво беше много подозрителна и скандализираща личност. Непрекъснато говореше, че съседа му пуска силно музиката, че му краде тока, че инкасатора му надписва изразходената вода, че някой го следи за да му открадне парите. Обичаше да пише дълги и емоционални писма до президента, до председателя на народното събрание, до депутати. Как намираше адресите им, сам си знаеше. Пишеше за проблеми които му се стореха значими, за получена обида, за паричния недоимък, за малката си железничарска пенсия. Всъщност пенсията редовно я разхвърляше по хитри млади циганки, които безпроблемно намираше около гарата и които не се поколебаваха за десетина лева да задоволят половия му нагон.

Ще кажете, какъв полов нагон има у един 70-годишен мъж? Работата бе там, че тоя мъж обръщаше специално внимание на своето здраве. Сутрин, след ставане от сън, правеше половинчасова физкултура. След туй изпиваше чаша билков чай, изяждаше някакъв суров плод и тръгваше на разходка. Не пиеше алкохол, най-много една бира, но само ако някой го почерпи.

Беше слаб и невероятно жизнен. Където и да тръгнеш из Мездра винаги ще го срещнеш. Току се обърнеш и той цъфва пред теб, подобно на птицата — феникс. Имаше безброй познати. Спираше се, заговаряше ги на дежурни и актуални теми и продължаваше. Не можеше да го видиш да се застои на едно място повече от пет минути.

Любимият му обект за посещение и разходка бе пазара. Всеки четвъртък, рано-рано обикаляше сергиите с евтин зеленчук, бирарията и масичките с крадената стока на своите роднини. Казвам роднини, имайки предвид мургавата част от българското население. Те наистина бяха негови роднини, защото колкото и да избелваше лицето си, той бе от циганско потекло и с цигански манталитет.

Ще питате какво общо имам с подобна личност? Ами съвсем служебни отношения. Бат Саво потребяваше вода и тая вода трябваше да се инкасира и начислява за плащане. Та моя милост веднъж в месеца надзърташе и описваше показанията на жилищния му водомер. Всъщност началното ни запознанство стана не заради водомера а от една замислена от началството кампания за приобщаване на квартирантите на жп поделението към чешката електро-разпределителна компания, която щастливо властваше по българските земи.

Бат' Саво като повечето квартиранти трябваше да посети поделението на компанията и да внесе една символична сума пари за проучване и за прикачване към новото електрозахранване.

Опитах се да му обясня ситуацията, но срещнах порой и водопад от слюнки на бяс. Човекът при никакви положения не желаше да ме изслуша. Устата му се запени, очите се изцъклиха и за нула време моя милост се видя в душевен смут. Самият факт, че трябваше да внесе сумата го бе хвърлил в нервна криза.

Предвидливо му поднесох един бял лист за да напише възраженията си и той писа, писа, та чак се забрави. От всичко което написа узнах, че съм най-мръсната мафия, че подлежа на затвор, че след два дена ще бъда незабавно уволнен от президента на републиката.

Кучето което бе вързано на няколко метра от нас се давеше от лай. Вероятно и то имаше психични проблеми като стопанина си.

Няколко часа по-късно разказвайки случката на колегите си бях посъветван следващия път да си туря каска на главата. С това историята не свърши. На следващата утрин Пауна ми дойде във Враца на едно скандално рандеву. Пет колеги под брой трябваше да го изслушаме внимателно, а след това да му дадем един валидол за охлаждане на ентузиазма. Не можехме да поемем риска да получи инфаркт в служебното ни помещение.

Забележителна памет имаше тоя човек. Видеше ли ме из Мездра, спираше и започваше гневно да скандира. Хората спираха и ни заглеждаха, усмихваха се, а аз бързичко отминавах. Чувствах се като някой обществен престъпник, извършил най-страшното престъпление. Поне за такъв ме обвиняваха.

Понеже службата си е служба, а и аз си бях упорито момче, то срещите с тая забележителна личност по неволя трябваше да продължат. Веднъж месечно почуквах на външната му врата. Той надничаше от прашното прозорче на втория етаж и слизаше да ми отвори с неподражаеми словоизлияния. Най-сетне разбра, че няма отърване от мен и смени тона, поомекна, замлъкна и послушно изпълняваше онова което му кажех.

След всяко отчитане на водомера започваше да се пазари. Трябва да съм му намалял водата, защото е социално слаб, да отложи отчитането за другата седмица и какво ли още не. Молбите му идваха

и си отиваха като пролетни птиченца, а аз си мерех водомера и си му пишех реалния воден разход.

Моето обръщение към него обаче стана много внимателно и любезно. Това приятелско „бат“ му легна на сърцето. Разбрах го след като започна да ми намига и потупва по рамото. Явно му харесваше. Опитваше се да ме нарича интимно „началник“, но разбирате, че подобно обръщение не би ми повлияло ни най-малко.

Постепенно Пауна се отпусна, стана „по-нормален“, поне външно. Иначе отвътре кой ли знаеше какви луди мисли и чувства бушуваха. Понеже при всяка наша среща бърбеше непрекъснато, то схванах и човешките му слабости. Една от най-съществените бяха жените. Разправяше непрекъснато любовните си приключения със съвсем млади циганки.

Като стана въпрос за циганки, беше ми направило впечатление присъствието на една доста възрастна циганска госпожа, пълна и гърдеста с множество метални зъби в устата. При моите посещения, тя седеше на ниското легло, мълчалива и усмихната. Не говореше, а само се усмихваше. Моята подозрителна забележка към него бе посрещната с безцеремонния му отговор. „Братовчедката“, така я наричаше, му дошла на гости от Варна. Колко ли му беше братовчедка, сам той си знаеше. Въпреки роднинските им отношения, възрастната пълна жена имаше вид на поредната гостенка в разбъркания му дом.

Беше обикновен делничен ден. Имах някаква служебна работа в Мездра. Хванах пътническия влак в девет и пет. Пътуването между двата близки града траеше към двайсетина минути, време достатъчно за да се прочете вестник, да се реши едно sudoku или да се срещнеш и разговориш с познат.

Седях в един от вагоните които на шега наричахме „хамбарите“, защото нямаше купета а само ниши в общо помещение. Избрах си едно свободно място до прозореца. В отсрещната ниша седяха някакви студенти и шумно разговаряха и се смееха. Единият въртеше в ръцете си касетофон. Другият се опитваше да хване някакви акорди на акустична китара. Те така и не му се отдаваха, защото спираше и започваше отначало.

Неочаквано някой ме потупа по рамото.

— Случайно да си ме търсил?

Беше Пауна. Ухилената му физиономия се мъдреше точно пред лицето ми.

— Къде си ходил, бе Бат' Саво? — казах колкото да започне разговора.

— Нали може? — попита той и се намести на седалката срещу мен без да дочака отговора.

— Може! — промърморих с очакване да започне дългата му тирада от думи.

И тя започна по стария и познат ми начин.

— Много съм уморен бе началник!

— ?

— Прибирам се от Варна.

— ?

— Едно гадже, четиридесет годишно, забременя от мен та трябваше да го водя за аборт при доктор. Обра ме, лекето! Останах без пари.

— До тук ли я докарахме...?

— Изненада ме, бе началник!

— Нали сега работата е свършена, какво повече те вълнува...

— Да свършена е ама останах без пари.

— Като си палав какво друго очакваш?

— Все за жени си мисля, бе началник! Ето го и онова студентче отсреща, ух на дядото-о-о...

— Така както я караш можеш да си изкараш някъде и за бой...

— Няма, няма... Знам как да говоря...

— Абе знаеш, ама... Чудя ти се как се справяш на тая възраст. Нали беше към 70-те?

— Седемдесет и четири!

— И как се оправяш тогава с жените?

— Аз, началник съм билкар, а има билчици дето поддържат човек и за оная работа.

— Моят дядо, бог да го прости, беше билкар. „Хайде Саве!“ — ще рече. Хващаше ме за ръчица и ме водеше по гори и поля. Показваше ми всяка билка, обясняваше ми какво цери, как се вари и пие. От него съм научил треволяците. Набрал съм от всичко и за склероза, за кръвно и за потентност. Имам една като я сваря и дам на

жена, тя пощрълква. Гледам и на ръка. Като те пипна и познавам от какво страдаш. Я дай да видя! Дай си лакътя!

Хвана ме тоя образ за лакътя, натисна някъде и пита:

— Е, как е?

— Какво как е?

— Усещаш ли ток в лакътя?

— Не... А трябва ли?

— Така-а-а! Сега ръката ти трябва да отскача, а твоята неща... Нещо не е добре... Я чакай пак... Не отскача!... Абе началник, нещо в теб е наопъки, бе!

— Щом ти го казваш...

— Въпреки всичко знаеш ли какво ще направиш? Ще стриеш листа от суха коприва, ще добавиш сушени корени от камшик, цвят от подъбиче, цвят от бял трън. Ще ги вариш 30 минути и ще пиеш отварата като вода.

— И какво? Ръката ми ще отскача ли? — подхванах на майтап.

— Не бе! Ще можеш да караш по пет пъти с жените без да спираш и да пиеш вода...

— А стига бе!

— Мен слушай началник и се не бой!

— От какво да се боя, Бат' Саво?

— Така е думата де!

В тоя момент студентчетата отсреща пуснаха касетофона. Тръгна една стара и позната ми мелодия от едно време. Май се казваше „Малкият парагваец“, ако не ме лъжеше паметта. Оня с акустичната китара задрънка в такт с песента. Тя беше така игрива и така жива, че на човек мигом му ставаше приятно и весело.

С крайчеца на окото си долових някакво изменение във физиономията на моя спътник. Той изведнъж стана сериозен, по-сериозен от обикновено. Изправи се бавно, вдигна ръце както ги вдига грък когато започва да танцува „сиртаки“.

След миг започна да щрака с пръсти. Щракаше в такт с песента. След туй нозете му заситниха на едно място. Леко повдигаше единия крак след туй другия. Крачолите на панталона му бяха възкъси, но това в случая нямаше никакво съществено значение. Мелодията сякаш навлизаше в него, попиваше навътре и избълваше навън като бавно

изригващ тропически вулкан. Поне така се струваше на наблюдаващия го човек.

— Ха! Ха! Ха!... — запровиква се той. Танцуваше и „хакаше“.

Пауна тутакси стана прицел на внимание за пътниците от вагона. В един момент танцьорът се загледа в младото дребно моме от студентската компания както ястреб фокусира с очи уплашена гугутка.

Правеше чупка в кръста, навеждаше се към него, намигваше му, изправяше се и пак продължаваше да щрака с пръсти и да ситни своето „сиртаки“. Студентите изпаднаха в луд възторг. Оня с китарата мигом влезе в синхрон с песента, а другите запляскаха с ръце така както само една жизнерадостна и весела компания можеше да го прави.

Влакът вече навлизаше в района на гара Мездра. Май не ми се искаше да слизам. Същото вероятно се отнасяше и за другите пътници. Кой ли искаше да спре тоя интересен и безплатен спектакъл? Обаче, нямаше начин!

Май бях забравил... Днес бе хубавият студентски празник — осми декември! „Малкият парагваец“ се лееше от касетофона, а Пауна ситнеше с прострени настрани ръце и с щракащи с пръсти... Въртеше глава отляво надясно, повдигаше рамене и издюдюкваше с уста. Физиономията му беше повече от сериозна, сякаш вършеше някаква твърде важна и отговорна работа.

Как ли можех да я забравя тая сцена още повече, че и аз самия навремето обичах да се веселя на тоя прекрасен ден. Та нали бях един доста старичък, но все още помнещ и знаещ български студент...

05.12.2009 г.
Враца

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.